

TRIS (tjejers rätt i samhället) har genomfört en kartläggning över hedersrelaterat våld och förtryck bland elever i årskurs nio i Uppsala. Resultatet talar sitt tydliga språk. De som inte får välja sin framtida partner själva är i större utsträckning utsatta för hot och våld av sin familj eller släkt.

TEXT: TALIN DAVIDIAN, MARIET GHADIMI, SERINE GUNNARSSON, MY HELLBERG

Hur mår ungdomar som själva inte får välja sin framtida partner?

En av de centrala aspekterna i en hederskontext är en stark förväntan på unga flickor att vara oskuld innan giftermålet. Enligt TRIS, tjejers rätt i samhällets kartläggning *Ung 018* är ett sådant oskuldskrav en signifikant faktor när det gäller ungas ofrihet att välja sin framtida partner.

Bland flickor och pojkar som inte förväntas vara oskuld innan giftermålet (kontrollgruppen i studien) anger de allra flesta (94 procent) att de själva väljer framtida partner. Endast sex procent i kontrollgruppen anger att de har villkorade möjligheter att välja en framtida partner. Bland unga med oskuldskrav (oskuldskravsgruppen i studien) framträder en helt annan bild. Unga i oskuldskravsgruppen har i mycket större utsträckning, 39 procent bland flickor och 41 procent bland pojkar, villkorade möjligheter i valet av framtida partner. Ytterst alarmerande

är att 26 procent bland flickor med ett oskuldskrav anger att det uteslutande är familjen som väljer vem de ska gifta sig med. Bland pojkar i oskuldskravsgruppen är motsvarande siffra sju procent. Ingen i kontrollgruppen anger en sådan inskränkning i deras liv.

FÖR ATT UNDERSÖKA utsatthet för hot och våld har ungdomarna i studien fått

»Jag tog hellre tio slag än att bli behandlad som luft i en hel vecka. Känslan av att inte vara värd något alls var värre än allt annat.«

UNG KVINNA SOM LÄMNAT HEDERSKONTEXT

»62 procent av dem som inte får välja sin framtida partner har blivit utsatta för någon form av våld.«

ta ställning till huruvida de har blivit utsatta för följande:

- » fysiskt våld (t.ex. att bli sparkad på, bli slagen, dragen i håret)
  - » psykiskt våld (t.ex. bli kallad för kränkande saker, utstå hot mot närstående, integritetskränkningar såsom kontroll av privata angelägenheter)
  - » socialt våld (t.ex. isolering, bli osynliggjord/utfrysad från familjegemenskapen) och/eller sexuellt våld.
- Analysen av hot- och våldsutsatthet har fokuserat på att jämföra gruppen

TRIS - TJEJERS RÄTT I SAMHÄLLET

TRIS är en ideell organisation som arbetar aktivt mot hedersrelaterat våld och förtryck. Vi möter individer, barn som vuxna, som utsätts för eller riskerar att utsättas för hedersrelaterat förtryck och våld. Vi har även särskild kompetens i att möta personer som har en intellektuell funktionsnedsättning och som riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck. TRIS erbjuder bland annat aktiviteter för barn och unga, rådgivning, utbildning, handledning, skyddat boende och familjehem.

Kontaktuppgifter:
0774-406 600
info@tris.se
www.tris.se

Mer information om TRIS skyddade boenden och familjehem, Madickengården:
www.madickengarden.se

unga som själva får välja sin framtida partner med gruppen ungdomar som antingen har villkorade val eller inget val alls. Resultatet visar att 62 procent av dem som inte får välja sin framtida partner har blivit utsatta för någon av de ovan nämnda våldsformerna minst en gång under de senaste tre åren. Motsvarande andel för dem som får välja sin framtida partner är 38 procent.

DEN ALLRA VANLIGASTE våldsformen bland ungdomarna i studien är utsatt-

het för psykiskt våld. Den grupp som är mest utsatt för psykiskt våld är flickor som inte får välja sin framtida partner. Hela 61 procent av dessa flickor anger utsatthet för psykiskt våld. Detta kan jämföras med 39 procent bland flickor som får välja sin framtida partner och 44 procent bland pojkar som inte får välja sin framtida partner. Flickor som har en begränsning i sitt val av framtida partner är således i signifikant större utsträckning än andra – både inom och mellan könsgrupperna – ut-

satta för psykiskt våld. Dessutom visar kartläggningen att denna kategori av flickor är de som i störst utsträckning har varit utsatta för flera former av våld vid upprepade tillfällen. Vi vet också sedan tidigare att våldsutsatthet har ett tydligt samband med barn och ungas hälsa och mående. Medvetenheten om denna så utsatta grupp av flickor behöver därmed höjas.

RESULTATEN I KARTLÄGGNINGEN

sänder en otvetydig varningssignal och uppmaning till samhället och de institutioner som möter unga i vardagen att vara mer vaksamma och beredda att omhänderta problematik kring den psykiska (o)hälsan hos framför allt flickor, som av sin familj och släkt är hindrade att välja vem de ska gifta sig eller leva tillsammans med i framtiden. Dessutom måste vi ställa oss frågan hur unga mår, flickor i första hand, men till viss del även pojkar som kommer att tvingas ingå äktenskap mot sin egen vilja.

Mot bakgrund av lagen om äktenskapstvång och vilseledande till tvångsäktenskapsresa (från 2014) betyder resultaten i kartläggningen att vi har en oroväckande stor andel ungdomar i våra skolor som vet att de kommer att bli bortgifta mot sin egen vilja, och därmed bli utsatta för ett lagbrott av sin familj eller släkt. För att tidigt upptäcka och hjälpa dessa ungdomar är det avgörande att ha kännedom om vilka indikatorer som har ett samband med risken att utsättas för hedersvåld och förtryck, däribland äktenskapstvång. Enligt kartläggningen *Ung 018* är de främsta indikatorerna på detta dels ett oskuldskrav, dels inskränkningar i den unges val av en framtida partner. ✕

LÄS MER:

UNG-018 www.tris.se/publikationer/unga/ung018